

І. М. Грищенко,
д. держ. упр, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування,
Державний університет "Київський авіаційний інститут"
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8191-1177>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.9.223

РЕЗИЛЬЄНТНІСТЬ ЕКОСИСТЕМ УКРАЇНИ: РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

І. Gryshchenko,
Doctor of Science in Public Administration, Associate Professor, Professor of the Department
of Public Management and Administration, The State University "Kyiv Aviation Institute"

RESILIENCE OF UKRAINE'S ECOSYSTEMS: THE ROLE OF PUBLIC GOVERNANCE
AND INTEGRATION OF EUROPEAN STANDARDS

Стаття присвячена аналізу ролі публічного управління у формуванні стійких та адаптивних екосистем України в умовах післявоєнного відновлення, з урахуванням необхідності впровадження європейських стандартів управління. Мета дослідження — дослідити процеси трансформації публічного управління в Україні задля формування резильєнтної моделі функціонування державних інституцій у післякризовий період. У ході наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, індукція та дедукція. Результати дослідження показують, що в умовах післявоєнного відновлення перед Україною постає стратегічне завдання побудови резильєнтних екосистем публічного управління таких, що здатні не лише функціонувати в умовах стабільності, а й ефективно адаптуватися та відновлюватися під впливом зовнішніх і внутрішніх викликів. У дослідженні обґрунтовано, що забезпечення сталого розвитку, раціонального використання ресурсів, активного залучення громадян до процесу прийняття управлінських рішень та забезпечення прозорості інституційної взаємодії мають стати ключовими критеріями ефективного публічного управління. Показано, що важливою умовою побудови резильєнтної моделі є впровадження європейських стандартів публічного управління, зокрема в напрямках удосконалення законодавства, реформування судової системи, розвитку місцевого самоврядування, підвищення ефективності управлінських процесів, інтеграції політик ЄС у національне правове поле, розвитку людського капіталу та залучення громадськості. Досліджено, що принципи субсидіарності, прозорості, підзвітності, ефективної комунікації та координації ресурсів мають стати основою інституційного каркасу сучасного управління. Особливу увагу приділено необхідності подолання корупції, забезпечення відкритості державних інституцій, підтримки підприємництва та розвитку партнерства з країнами Європейського Союзу. Практичне значення дослідження полягає у формуванні концептуальної основи для розбудови резильєнтної системи публічного управління в Україні, здатної забезпечити ефективне відновлення країни.

The article analyzes the role of public governance in shaping sustainable and adaptive ecosystems in Ukraine during the post-war recovery period, with a focus on the need to implement European governance standards. The aim of the study is to examine the transformation processes of public governance in Ukraine in order to build a resilient model for the functioning of state institutions in the post-crisis period. The study employed general scientific methods of cognition: analysis, synthesis, comparison, generalization, induction, and deduction. The research findings demonstrate that in the context of post-war recovery, Ukraine faces the strategic task of developing resilient ecosystems of public governance that can not only function under stable conditions but also adapt and recover effectively in response to external and internal challenges. The study substantiates that sustainable development, rational resource use, active citizen engagement in decision-making, and ensuring transparency in institutional interactions should become key criteria for effective public governance. It is shown that the implementation of European public governance standards is a crucial condition for building a resilient model, particularly in the areas of legislative improvement, judicial reform, local self-government development, increased efficiency of governance processes, integration of EU policies into national legislation, human capital development, and public involvement. The study highlights that the principles of subsidiarity, transparency, accountability, effective communication, and resource coordination must form the foundation of the institutional framework of modern governance. Special attention is given to the need to combat corruption, ensure openness of public institutions, support entrepreneurship, and foster partnerships with European Union countries. The study concludes that engaging civil society and innovative initiatives in the transformation of public governance processes is essential to ensure democracy, efficiency, and a strategic focus on European values. The practical significance of the study lies in the development of a conceptual framework for establishing a resilient public governance system in Ukraine that can ensure the country's effective recovery.

Ключові слова: публічне управління, резильєнтність, післявоєнне відновлення, європейські стандарти, інституційна спроможність, публічні послуги, європейська інтеграція, екосистема, криза, адаптація, сталий розвиток, стійкість, прозорість, підзвітність, інструменти, механізми публічного управління, органи публічної влади, належне врядування, сталий розвиток.

Key words: public administration, resilience, post-war recovery, European standards, institutional capacity, public services, European integration, ecosystem, crisis, adaptation, sustainable development, resilience, transparency, accountability, tools, mechanisms, public authorities, good governance, sustainable development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ТА ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах, коли Україна перебуває в стані широкомасштабної збройної агресії, а також водночас здійснює курс на європейську інтеграцію, особливої актуальності набуває питання розбудови резильєнтних екосистем публічного управління. Така екосистема має бути здатною не лише забезпечувати безперервне функціонування державних інституцій у кризових обставинах, а й адаптуватися до стрімких змін, ефективно управляти ресурсами та підтримувати сталість розвитку. У цьому контексті публічне управління виступає ключовим чинником формування інституційної стійкості держави, що потребує інтеграції сучасних європейських стандартів, заснованих на принципах прозорості, ефективності, демократичності та підзвітності.

Демократичне врядування й дотримання принципу верховенства права вимагають існування підзвітної, спроможної та ефективної системи державного управління. Без наявності таких засад неможливо побудувати сильну, демократичну та європейську Україну. Умови геополітичної нестабільності, глобальні трансформації та пов'язані з ними суспільні виклики обумовлюють потребу у вдосконаленні стратегічного публічного управління як важливого інструменту формування сталого розвитку.

В умовах поступової інтеграції України до Європейського Союзу виникає потреба у переосмисленні ролі публічної влади та її здатності забезпечити належне врядування відповідно до європейських стандартів. Це передбачає не лише реформування інституцій, а й активне залучення громадянського суспільства, дотримання принципів субсидіарності, посилення інституцій-

ної спроможності, а також гармонізацію національної нормативно-правової бази з правом ЄС. Саме поєднання стійкості управлінської системи та її відповідності європейським принципам становить підґрунтя для ефективного подолання криз, модернізації держави та її інтеграції в європейський політико-інституційний простір.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Питання резильєнтності екосистем України в контексті ролі публічного управління та інтеграції європейських стандартів є недостатньо дослідженим у вітчизняній науковій літературі. Значний внесок у розвиток теми зробили такі дослідники як З.М. Бурик, М.П. Матвеева, Є.В. Котуха [2], які детально розглянули публічне управління як ключовий інструмент забезпечення збалансованого розвитку, акцентуючи увагу на потребі міжвідомчої координації та інтеграції еколого-економічних підходів. Науковиця Горбата Л. П. досліджує роль публічного управління у забезпеченні стійкості територіальних громад [7], зокрема і екологічної стійкості, а також роль інформаційної відкритості [4] для забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади в аспекті формування екологічної стійкості територіальних громад. Її дослідження також фокусуються на необхідності комплексного управління з урахуванням соціальних, екологічних та економічних чинників. А.Денисова, О. Овсянникова та ін. [9] досліджували механізми здійснення демократичними інституціями громадянського суспільства контролю за діяльністю органів державної влади, зокрема і в контексті формування стійкості територіальних громад в період глобальних криз та загроз. О. Булана і С. Дяченко [1] у своїй роботі підкреслюють значення зацікавлених сторін і громадських ініціатив у процесах європейської інтеграції, що безпосередньо впливає на екосистемну резильєнтність через залучення громадян до прийняття управлінських рішень. Особливу увагу варто звернути на дослідження А.Ю. Карсіма [5], який розглядає впровадження європейських стандартів у систему публічного управління на місцевому рівні, як основу для підвищення адаптивної спроможності територій до екологічних викликів. Б. Б. Мельниченко [6] висвітлює трансформацію управлінських практик в умовах воєнного стану, що актуалізує необхідність стійкості систем управління до криз та аналізує глобальний та євроінтеграційний контекст державного управління.

Попри достатню кількість літератури з даної теми, відчувається нестача систематизованого матеріалу, а тому із використанням різних методів наукового пізнання було проаналізовано, систематизовано інформацію для визначення ролі публічного управління у забезпеченні резильєнтності екосистем в аспекті євроінтеграції.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є обґрунтування ролі публічного управління у формуванні резильєнтної екосистеми України в умовах післявоєнного відновлення та європейської інтеграції.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інтеграція України до європейського співтовариства зумовлює необхідність переосмислення та побудови нової моделі розвитку. Процеси євроінтеграції відкривають перед Україною низку ключових переваг, серед яких оновлення та гармонізації вітчизняного законодавства із європейськими стандартами, а також утвердження прозорості у правовому регулюванні [3].

Згідно з оцінками фахівців Булана О. та Дяченко С. [1, с. 33], найбільш проблемною сферою у процесі імплементації європейських реформ в Україні є забезпечення верховенства права. Другу позицію за складністю займає сектор, пов'язаний з охороною довкілля та адаптацією до змін клімату. Третьою за рівнем складності вважається реформа державного управління. Ці дані вказують на високий рівень складності реформаторських процесів, зокрема у частині трансформації адміністративних структур та вдосконалення управлінських практик, що вимагає комплексного підходу та системних зусиль [1].

Євроінтеграційний курс сприяє поглибленню демократичної культури в державі, посиленню довіри до публічних інституцій та формуванню відповідальної взаємодії між громадянами і владою. Водночас, як зазначає Горбата Л. П. "в умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні трансформації зазнали усі сфери публічного управління. Окрім того, останнім часом, суттєво посилюється вплив чинників зміни клімату, набули поширення нові небезпечні хвороби, у людей кардинально змінилося ставлення до життя та забезпечення базових потреб, зросло антропогенне навантаження на навколишнє середовище, спостерігається швидке розгортання Четвертої промислової революції й активна дематеріалізація виробництва. Нові виклики пов'язані з глобальним безпековим середовищем характеризуються високим рівнем турбулентності й непередбачуваності, руйнується міжнародна система стратегічної стабільності, насаджується "нова нормальність", загострюється конкуренція між державами, виникають нові конфлікти, урегулювати які стає все складніше" [7, с. 5]. Науковці Ломака І. та Кобець Ю. [8] звертають увагу на збереження екосистем через розвиток інфраструктури розумних міст. Всі науковці сходяться у тому, що в умовах повномасштабної збройної агресії проти України процес реформування системи публічного управління набуває нових вимірів і стає надзвичайно чутливим елементом загальної стратегії забезпечення стійкості (резильєнтності) держави. З одного боку, воєнний стан ускладнює традиційні підходи до реалізації реформ, з іншого — створює передумови для оновлення управлінських структур відповідно до викликів безпеки, адаптації та інтеграції до європейського простору. В контексті формування резильєнтних управлінських екосистем ключову роль відіграє зміцнення спроможності публічного управління до стратегічного планування та оперативного реагування. Йдеться про здатність державних інституцій на всіх рівнях — від центрального до місцевого — забезпечувати безперервне виконання критично важливих функцій навіть у кризових умовах. Це вимагає розбудови інституцій, які можуть швидко адаптуватися до загроз, а також створен-

Таблиця 1. Основні напрямки реформування системи публічного управління відповідно до європейських стандартів

Напрямок реформування	Суть та ціль
Удосконалення нормативної бази	Гармонізація національного законодавства з нормами ЄС для забезпечення правового підґрунтя реалізації європейських принципів управління.
Підвищення ефективності управління	Оптимізація державних процесів, впровадження сучасних управлінських практик та цифрових рішень з метою посилення результативності та підзвітності органів влади.
Розвиток місцевого самоврядування	Децентралізація та передача повноважень на локальний рівень з метою ефективного реагування на місцеві потреби та активізації участі громади у прийнятті рішень.
Зміцнення інституційної спроможності	Розбудова професійної державної служби, підвищення кваліфікації працівників, посилення спроможності інституцій до якісного надання послуг.
Інтеграція європейських політик	Адаптація політик ЄС до національного контексту для забезпечення взаємодії в спільному політичному, економічному та безпековому просторі.
Інновації та розвиток людського капіталу	Стимулювання інновацій, розвиток освіти і навичок, необхідних для ефективної інтеграції в європейський простір та підвищення ефективного використання національних ресурсів.
Залучення громадян до управління	Забезпечення участі громадськості у процесах ухвалення рішень задля підвищення легітимності, прозорості та демократичності публічного управління.
Посилення зовнішньої співпраці	Розширення співпраці з інституціями ЄС для обміну досвідом, залучення технічної та експертної допомоги у реалізації реформ.

Джерело: укладено автором на основі [7].

Таблиця 2. Принципи публічного управління відповідно до європейських стандартів

Компонент	Характеристика	Функціональне значення
Субсидіарність	Делегування повноважень до рівня, спроможного ефективно діяти	Підвищує гнучкість системи, адаптацію до локальних викликів
Прозорість	Відкритість рішень і даних, участь громадськості у прийнятті рішень	Сприяє зміцненню довіри, мобілізації соціального капіталу
Підзвітність	Системи контролю, звітності, аудиту, наявність санкцій за неефективне управління	Забезпечує відповідальність, стимулює інституційну ефективність
Інформаційний обмін	Ефективне функціонування інформаційного простору між державою, громадянами та іншими суб'єктами	Підтримує ухвалення обґрунтованих рішень, оперативне реагування
Інституційне регулювання	Визначення правил гри, стабільність нормативної бази, політика довгострокового бачення	Створює передумови для передбачуваності та адаптивного управління
Інтеграція ресурсів	Поєднання енергетичних, матеріальних, людських та інформаційних ресурсів	Забезпечує стійкість у кризових ситуаціях, дозволяє системі самовідновлюватися

Джерело: укладено автором на основі [8].

ня системної архітектури управління ризиками та непередбачуваними ситуаціями.

Не менш вагомим чинником є інтеграція європейських стандартів у сферу безпеки та оборони, зокрема щодо взаємодії між цивільними та військовими структурами. Ефективна координація цих сфер, з опорою на рекомендації та практики ЄС, є основою для формування збалансованої та стійкої системи національної безпеки. Публічне управління в цьому контексті виступає посередником між євроінтеграційними зобов'язаннями та внутрішньою безпековою динамікою.

Попри складну політичну та соціально-економічну ситуацію, особливого значення набуває довгострокове стратегічне планування, орієнтоване на європейську інтеграцію. Розробка відновлювальних і модернізаційних проєктів у сферах інфраструктури, економіки, соціального захисту та екології має спиратися на європейські принципи сталого розвитку [7].

Реалізація цих напрямів потребує системної гармонізації національного законодавства з правом ЄС, гарантування правової захищеності громадян і встановлення стандартів справедливості — як у період воєнного стану, так і в процесі повоєнної трансформації.

Однак в умовах післявоєнного відновлення економіки, інтеграційні процеси повинні бути пов'язані насамперед із високими стандартами, фундаментальними цінностями та підвищеними вимогами до публічної влади, що характерно для резильєнтних екосистем.

Разом з тим, коли мова йде про резильєнтність екосистем публічного управління України — мається на увазі побудова інституційної системи, яка відображає її здатність функціонувати, адаптуватися та відновлюватися в умовах дестабілізуючих факторів, забезпечуючи сталий розвиток через ефективне управління ресурсами, участь громад, прозоре прийняття рішень та відповідальність владних структур. Ця резильєнтність базується на взаємодії соціальних, економічних та екологічних компонентів, об'єднаних в інформаційно-комунікаційній площині, що сприяє формуванню поліцентричної, адаптивної системи управління [2].

Серед ключових елементів європейської інтеграції важливе значення надається дотриманню європейських стандартів публічного управління, які розглядаються як основа для формування ефективної та результативної системи управління в державі.

У цьому контексті доцільним є виокремлення базових, уніфікованих вимог до організації публічного управління в країнах Європейського Союзу, серед яких Мельниченко Б.Б. відзначає:

а) орієнтацію на задоволення публічних інтересів та впровадження концепції соціально відповідальної держави;

б) запровадження типових європейських моделей взаємодії органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства;

в) організацію управлінської діяльності на засадах верховенства права та демократичних принципів;

г) правову системність функціонування публічного управління, що передбачає наявність чітко визначеного нормативного забезпечення процедур та процесів управління [6, с. 94].

Інтеграція принципів субсидіарності, прозорості та підзвітності в систему публічного управління є основою для побудови стійких, гнучких і адаптивних інституцій. Вони забезпечують не лише ефективність у звичайних умовах, але й здатність системи до самовідновлення у періоди криз. Особливої актуальності ці принципи набувають у контексті сучасних викликів — воєн, економічних потрясінь, змін клімату та цифрової трансформації, коли управлінська система має бути не лише ефективною, а й здатною до швидкого реагування та адаптації [5].

Для подальшого просування євроінтеграційного курсу України, максимальної реалізації його переваг та зниження пов'язаних з ним ризиків, науковцями окреслено низку стратегічних напрямів розвитку. Серед пріоритетних завдань — продовження активної реалізації реформ, з особливим акцентом на чотирьох напрямках.

У центрі резильєнтного публічного управління має стояти електронізація публічних послуг, яка забезпечує доступ громадян до базових сервісів навіть у складних умовах, зокрема в регіонах з порушеною інфраструктурою або обмеженим фізичним доступом [8]. Як зазначає Горбата Л. П. "існують досить переконливі докази того, що відкритість влади реально сприяє поліпшенню ефективності реалізації політики. Лише громадськість, яка добре поінформована про діяльність влади, може протистояти зловживанню владою, виявляти її некомпетентність. Досягнути цього можна лише шляхом реалізації принципу свободи інформації. Упровадження перевірок та аналітичних заходів для спостереження й контролю за роботою органів публічної влади, заохочення громадян брати участь у прийнятті управлінських рішень — це результат дії принципу свободи інформації" [4, с. 26] і саме цей принцип має бути покладено в основу резильєнтності екосистем, оскільки в результаті здатності екосистем адаптуватися до забруднення довкілля, наприклад через триваючі воєнні дії, багаторічний екоцид на території України, що є наслідком повномасштабного вторгнення країни-агресора на територію України приводить до негативного впливу на формування загальної стійкості територіальних громад і в цілому держави.

Окремої уваги заслуговують євроінтеграційні процеси, поглиблення співпраці з Європейським Союзом у різних сферах: безпеці, енергетиці, інноваціях та транспорті тощо, які так чи інакше пов'язані з впливом на екологію. Це дозволить не лише зміцнити економіку України, але й посилити її конкурентоспроможність і забезпечити стійкість у мінливому геополітичному середовищі.

Рис. 1. Напрями трансформацій публічного управління з метою побудови резильєнтної екосистеми

Джерело: укладено автором.

Для підвищення ефективності євроінтеграційних процесів доцільно орієнтуватися на успішний досвід країн ЄС у сфері залучення громадянського суспільства. Важливим завданням є переосмислення ролі громадськості та визначення шляхів активнішого впливу на впровадження комплексних реформ у сфері публічного управління та, зокрема у сфері забезпечення екологічної безпеки та екологічної стійкості, що є критично важливими для країни-кандидата на вступ до ЄС.

Активне залучення громадськості до підготовки переговорних позицій, вироблення стратегічних документів, а також до процедур моніторингу й оцінки впровадження реформ — є передумовою прозорості,

Таблиця 3. Напрями залучення громадськості до процесів європейської інтеграції

Напрямок / Принцип	Суть / ціль
Інформування громадськості	Забезпечення регулярного, системного інформування громадян і громадських організацій про перебіг євроінтеграції та зміни, що відбуваються в її рамках.
Співпраця на всіх рівнях	Установлення постійної взаємодії між органами державної влади та громадянським суспільством на центральному, регіональному та місцевому рівнях.
Обов'язкове залучення до переговорного процесу	Закріплення нормативного зобов'язання включати представників громадянського суспільства до експертних груп на всіх етапах переговорів з ЄС.
Консультації щодо критеріїв відбору представників	Проведення відкритих консультацій із громадськістю для напрацювання прозорих та обов'язкових критеріїв участі у переговорах (у вигляді офіційного документа).
Доступ до переговорних платформ	Публікація всіх переговорних матеріалів на офіційних ресурсах, забезпечення відкритості й доступності інформації для зацікавлених громадян.
Інституціоналізація консультативної практики	Формування нормативної бази для обов'язкових консультацій з громадянським суспільством при розробці стратегій, політик та законодавчих ініціатив.
Самоорганізація громадських організацій	Створення об'єднань та мереж ОГС, що здатні здійснювати професійну експертизу, моніторинг переговорного процесу та формування конструктивної політики.

Джерело: укладено автором на основі дослідження [4; 8; 9].

підзвітності та демократичності євроінтеграційного процесу. У таблиці 3 подано узагальнення ключових напрямів, які мають стати основою для системного залучення громадськості до процесів євроінтеграції, зокрема у частині формування резильєнтності екологічних систем.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

У післявоєнний період перед Україною постає завдання формування резильєнтних екосистем публічного управління — таких, що здатні функціонувати, адаптуватися та відновлюватися за умов дестабілізації, забезпечуючи при цьому сталий розвиток, ефективне використання ресурсів, залучення громадян до прийняття рішень та прозорість інституційної взаємодії. У цьому контексті надзвичайно важливо дотримуватись європейських стандартів публічного управління, що охоплюють такі ключові напрями, як: вдосконалення законодавчої бази; підвищення ефективності управлінських процесів; зміцнення інституційної спроможності; інтеграція політик ЄС у національне законодавство у тому числі законодавство, що регулює питання забезпечення стійкості, зокрема стійкості екологічних систем.

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на розвиток партнерських відносин з європейськими країнами, забезпечення умов для участі громадськості у процесах відновлення України, зокрема у частині формування та розвитку резильєнтності екологічних систем.

Література:

1. Булана О., Дяченко С. На шляху до європейської інтеграції. Дослідження наявних проєктів та потреб зацікавлених сторін в Україні. Київ, 2023. 36 с. URL: https://ednannia.ua/images/Zvit_EI_UKR_WEB.pdf
2. Бурик З.М., Матвеева М.П., Котух Є.В. Публічне управління на засадах збалансованого соціо-еколого-економічного розвитку. Публічне адміністрування та національна безпека, 2023, № 7. URL: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-7-9096>
3. Галич Я., Могиль О. Напрями реформування системи публічного управління в Україні в контексті євроінтеграційного вектору. Публічне управління та регіональний розвиток, 2024, № 3 (75). URL: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-3\(75\)-1](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2024-3(75)-1)
4. Горбата Л. П., Грищенко І. М. Пріоритетні напрями і шляхи забезпечення інформаційної відкритості в органах публічної влади. Public and municipal administration: theory, methodology, practice: Collective monograph. Riga: Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. Р. 20—40. URL: DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-46-4.02>
5. Карсім А.Ю. Інтеграція європейських стандартів у публічне управління органів місцевої влади України. Актуальні проблеми економіки, 2024, № 6 (276), 253—260. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/06/6.24._topic_Andrii-Yu.-Karsim-253-260.pdf
6. Мельниченко Б.Б. Публічне управління в Україні в умовах воєнного стану. Держава та регіони, 2023, № 2 (80), 92—96. URL: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2023.2.15>

7. Територіальні громади: механізми забезпечення стійкості: монографія / Грищенко І.М., Горбата Л. П. Київ, НУБіП України, 2024. 345 с. ISBN 978-617-8368-16-6 URL: <https://dglb.nubip.edu.ua/items/22dfbd9c-3afc-43d1-866c-b13b8cfb1626>

8. Gryshchenko, Iryna M., Kruhlov, V., Lypchuk, O., Lomaka, I., Kobets, Y. (2022). Infrastructural Development of Smart Cities as the Background of Digital Transformation of Territorial Units. Cuestiones Politicas, Vol. 40, № 73 (2022), 233—250. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4073.11>

9. Gryshchenko, Iryna M., Denysova, Alina V., Ovsianikova, Olga O., Buha, Hanna S., Kiselyova, Elena I. (2021). Means for control over the activities of public authorities by Civic Democratic Institutions: the conceptual framework analysis. Cuestiones Politicas, 39 (69), 797—814. <https://doi.org/10.46398/cuestpol.3969.49>

References:

1. Bulana, O., and Diachenko, S. (2023), Na shlyakhu do yevropeys'koyi intehratsiyi. Doslidzhennya nayavnykh proyektiv ta potreb zatsikavlenykh storin v Ukraini [On the way to European integration. Study of existing projects and stakeholders' needs in Ukraine], Kyiv, Ukraine.
2. Buryk, Z., Matvieieva, M., and Kotukh, Ye. (2023), "Public administration based on balanced socio-ecological-economic development", Public administration and national security, vol. 7, available at: <https://doi.org/10.25313/2617-572X-2023-7-9096>
3. Halych, Ya., and Mohyl, O. (2024), "Directions of public administration reform in Ukraine in the context of European integration", Public administration and regional development, vol. (3), no. 75. pp. 7—16.
4. Horbata, L. and Gryshchenko, I. (2020), "Priority areas and ways to ensure information openness in public authorities", Public and municipal administration: theory, methodology, practice: Collective monograph, Izdevnieciba "Baltija Publishing", Riga, pp. 20—40.
5. Karsim, A. (2024), "Integration of European standards into public administration of local authorities in Ukraine", Current problems of the economy, vol. 6, no. 276, pp. 253—260.
6. Melnychenko, B. (2023), "Public administration in Ukraine under martial law", State and region, vol. 2, no. 80, pp. 92—96.
7. Gorbata, L. and Gryshchenko, I. (2024), Terytorial'ni hromady: mekhanizmy zabezpechennya stiykosti [Territorial communities: mechanisms for ensuring stability], National University of Life Resources and Environmental Management of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
8. Gryshchenko, Iryna M., Kruhlov, V., Lypchuk, O., Lomaka, I. and Kobets, Y. (2022), "Infrastructural Development of Smart Cities as the Background of Digital Transformation of Territorial Units", Cuestiones Politicas, vol. 40, no. 73, pp. 233—250.
9. Gryshchenko, I. M., Denysova, A. V., Ovsianikova, O. O., Buha, H. S., and Kiselyova, E. I. (2021), "Means for control over the activities of public authorities by Civic Democratic Institutions: the conceptual framework analysis", Cuestiones Politicas, vol. 39, no. 69, pp. 797—814.

Стаття надійшла до редакції 11.04.2025 р.